

การศึกษาแบบพฤติกรรมองค์การของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

เขตการศึกษา 10

นายธวัชชัย พินบุร

ศูนย์วิทยพัทยากร

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-664-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1684 2212

A STUDY OF ORGANIZATIONAL BEHAVIOR MODEL
OF THE PROVINCIAL EDUCATIONAL OFFICES,
EDUCATIONAL REGION TEN

MR. THAVATCHAI PINPAROO

คณะวิทยศาสตร์พยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-664-8

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

รัชชัย พิณปรุ : การศึกษาแบบพฤติกรรมองค์การของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
เขตการศึกษา 10 (A STUDY OF ORGANIZATIONAL BEHAVIOR MODEL OF THE
PROVINCIAL EDUCATIONAL OFFICES, EDUCATIONAL REGION TEN)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อมรชัย ตันติเมธ, 121 หน้า. ISBN 974-631-664-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาแบบพฤติกรรมองค์การของสำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัด ในเขตการศึกษา 10 โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าฝ่าย และเจ้าหน้าที่ทุกคนในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในเขต
การศึกษา 10

จากผลการวิจัยพบว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด มหาสารคาม
กาฬสินธุ์ และยโสธร มีพฤติกรรมองค์การเป็นแบบเพื่อนร่วมงาน ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมกัน
การทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง ความต้องการขั้นสัจจการแห่งตน และมีความ
กระตือรือร้น

ส่วนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร มีพฤติกรรมองค์การเป็นแบบสนับสนุน
มีลักษณะที่สำคัญ คือ ใช้ภาวะผู้นำ ให้ความช่วยเหลือค้ำจุน ต้องการมีส่วนร่วม ความต้องการขั้นสูง
และมีแรงขับให้ทำงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา .....
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C342399 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION
KEY WORD: ORGANIZATIONAL BEHAVIOR / THE PROVINCIAL EDUCATIONAL OFFICES /
EDUCATIONAL REGION TEN
THAVATCHAI PINPAROO : A STUDY OF ORGANIZATIONAL BEHAVIOR MODEL OF
THE PROVINCIAL EDUCATIONAL OFFICES, EDUCATIONAL REGION TEN.
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. AMORNCHAI TANTIMEDH, Ph.D. 121 pp.
ISBN 974-631-664-8

Purpose of the research was to study the organizational behavior model of the provincial educational offices in educational region ten. The questionnaires were created by the researcher. Populations used in this research were deputy provincial education officers, department heads and officers of the provincial educational offices in educational region ten.

It was found that the provincial educational offices of Ubonratchatani, Roi-et, Mahasarakarm, Kalasin and Yasothon adopted the collegial organizational behavior model whose characteristics were as follows : partnership, teamwork, responsibility, self discipline, self-actualization and moderate enthusiasm.

According to the provincial educational offices of Nakornpanom and Mookdaharn, they adopted the supportive organizational behavior model whose characteristics were as follows : leadership, support, participation, higher-order and awakend drive.

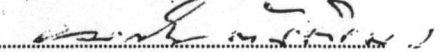
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา.....

สาขาวิชา.....บริหารการศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2537.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือในการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัย จนทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร.อินทร์ ศรีคุณ ดร.วีระ บำรุงรักษ์ คุณประเสริฐ บุญท้าว และคุณสุดาใจ ทองอ่อน ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณ คุณวิจิต จานงประโคน ศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ที่กรุณาให้คำแนะนำ และอนุญาตให้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ และขอขอบใจ คุณกิติมา วงศ์สวัสดิ์ กับ คุณสมนึก ปาปะเค ที่ช่วยเหลือในการพิมพ์วิทยานิพนธ์

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมารดา ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนให้ได้รับการศึกษา ขอขอบใจ ภรรยา และบุตร ที่ให้กำลังใจในการเรียนจนสำเร็จการศึกษา บรรดาความดีและประโยชน์จาก วิทยานิพนธ์นี้ ขออุทิศให้แก่บรรพบุรุษ และครูอาจารย์ของผู้วิจัยที่ล่วงลับไปแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ธวัชชัย พินปรุ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1 บทหน้า.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ค่านิยมที่ใช้ในการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
2 เอกสาร วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความหมายขององค์การ.....	12
องค์ประกอบขององค์การ.....	13
การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	14
ความหมายของพฤติกรรมมององค์การ.....	19
ความสำคัญของพฤติกรรมมององค์การ.....	20
วิธีการศึกษาพฤติกรรมมององค์การ.....	21
แบบของพฤติกรรมมององค์การ.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	34
ประชากร.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
ขั้นตอนในการสร้าง เครื่องมือ.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
1. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี.....	40
2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด.....	44
3. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม.....	48
4. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์.....	52
5. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม.....	56
6. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร.....	60
7. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร.....	64
8. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรวมของทุกสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	68
8.1 ค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมมองค์การ จำนวนตามเพศ.....	68
8.2 ค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมมองค์การ จำนวนตามกลุ่มอายุ.....	69
8.3 ค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมมองค์การ จำนวนตามวุฒิสูงสุด.....	73
8.4 ค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมมองค์การ จำนวนตามระยะเวลา	
ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
8.5 ค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมองค์การ	
ทุกสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	81
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	83
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	84
1. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี.....	84
2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด.....	86
3. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม.....	87
4. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์.....	88
5. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม.....	90
6. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร.....	91
7. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร.....	93
8. ผลการวิจัยข้อมูลรวมทุกสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	94
8.1 ผลรวมของพฤติกรรมองค์การ จำแนกตามเพศ.....	94
8.2 ผลรวมของพฤติกรรมองค์การ จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	94
8.3 ผลรวมของพฤติกรรมองค์การ จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	95
8.4 ผลรวมของพฤติกรรมองค์การ จำแนกตามระยะเวลา	
ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	95
8.5 ผลรวมของพฤติกรรมองค์การทุกสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	96
การอภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	101

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
รายการอ้างอิง.....	102
ภาคผนวก.....	105
โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เขตการศึกษา 10.....	105
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	110
สำเนาหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	118
สำเนาหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์.....	119
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	120
ประวัติผู้เขียน.....	121

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ.....	40
2 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	41
3 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	42
4 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....	43
5 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ.....	44
6 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	45
7 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	46
8 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....	47
9 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ.....	48
10 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	49
11 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	50
12 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ.....	52
14 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	53
15 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	54
16 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระยะ เวลาที่ปฏิบัติงาน.....	55
17 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ.....	56
18 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	57
19 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	58
20 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครพนม จำแนกตามระยะ เวลาที่ปฏิบัติงาน.....	59
21 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศ.....	60
22 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	61
23 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	62
24 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร จำแนกตามระยะ เวลาที่ปฏิบัติงาน.....	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
25 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามเพศ.....	64
26 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	65
27 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	66
28 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....	67
29 แสดงค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมมองค้การทุกสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำแนกตามเพศ.....	68
30 แสดงค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมมองค้การแบบอัตตาธิปไตย จำแนกตามกลุ่มอายุ..	69
31 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบอุปถัมภ์ จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	70
32 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบสนับสนุน จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	71
33 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบเพื่อนร่วมงาน จำแนกตามกลุ่มอายุ....	72
34 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบอัตตาธิปไตย จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	73
35 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบอุปถัมภ์ จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	74
36 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบสนับสนุน จำแนกตามวุฒิสูงสุด.....	75
37 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบเพื่อนร่วมงาน จำแนกตามวุฒิสูงสุด....	76
38 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบอัตตาธิปไตย จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....	77
39 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบอุปถัมภ์ จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....	78
40 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบสนับสนุน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
41 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมมองค้การแบบเพื่อนร่วมงาน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....	80
42 แสดงค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมมองค้การ เป็นรายสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด นเขตการศึกษา 10.....	81

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย